

Вакуум технічного регулювання: виклики для ливарного виробництва в залізничній галузі

д.т.н., заступник директора АТ "КСЗ" з якості Р. Дьомін

ЗАТВЕРДЖЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 28 березня 2025 р. № 300-р

ПЛАН ЗАХОДІВ
з виконання рекомендацій Європейської Комісії, представлених у Звіті про
прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2024 року

Рекомендація Європейської Комісії	Найменування заходу	Строк виконання	Відповідальні за виконання
Терміново скасувати застарілі національні стандарти, які суперечать європейським гармонізованим стандартам	визначення узгоджених переліків національних стандартів, що підлягають скасуванню, положення яких суперечать європейським гармонізованим стандартам, прийнятих як національні стандарти, скасування таких національних стандартів	серпень 2025 р.	Мінекономіки ... Мінрозвитку ... державне підприємство “Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості” (за згодою)

Позначення національного стандарту	Назва національного стандарту	Наявність альтернативного документа
1) ДСТУ ГОСТ 32400:2016 (ГОСТ 32400-2013, IDT)	Рама бічна та балка надресорна литі візків залізничних вантажних вагонів. Технічні умови	Альтернативні НД в Україні відсутні
2) ДСТУ ГОСТ 22703:2018 (ГОСТ 22703–2012, IDT)	Деталі литі зчіпних та автозчепних пристроїв залізничного рухомого складу. Загальні технічні умови	Альтернативні НД в Україні відсутні
3) ДСТУ ГОСТ 4491:2018 (ГОСТ 4491–2016, IDT)	Центри колісні литі залізничного рухомого складу. Загальні технічні умови	Альтернативні НД в Україні відсутні
4) ДСТУ ГОСТ 32885:2016 (ГОСТ 32885-2014, IDT)	Автозчеплення моделі СА-3. Конструкція та розміри	Альтернативні НД в Україні відсутні
5) ДСТУ ГОСТ 32894:2016 (ГОСТ 32894-2014, IDT)	Продукція залізничного призначення. Інспекторський контроль. Загальні положення	Альтернативні НД в Україні відсутні
6) ДСТУ ГОСТ 32913:2016 (ГОСТ 32913-2014, IDT)	Апарати поглинальні зчіпних і автозчепних пристроїв залізничного рухомого складу. Технічні вимоги та правила приймання	Альтернативні НД в Україні відсутні
7) ДСТУ ГОСТ 15.902:2017 (ГОСТ 15.902-2014, IDT)	Система розроблення та постановлення продукції на виробництво. Залізничний рухомий склад. Порядок розроблення та постановлення на виробництво	Альтернативні НД в Україні відсутні

У ЄС цілком легально і поширено писати **Технічні Специфікації Замовника** замість прямого посилання на EN (особливо коли EN немає). Головне — сформулювати **перформанс-критерії**, прописати **докази еквівалентності** та дотримати вимоги недискримінації з директив 2014/24/EU та 2014/25/EU.

На чому це базується

Директива 2014/24/EU, ст. 42: технічні специфікації в тендері можна формувати як **функціональні / експлуатаційні** вимоги, як посилання на стандарти з **“or equivalent”**, або комбінувати підходи. Замовник не має права відхиляти пропозицію лише через невідповідність «названому» стандарту, якщо учасник довів **еквівалентне** виконання вимог.

Директива 2014/25/EU (сектори вода-енергія-транспорт-пошта) містить ідентичну логіку щодо «або еквівалент».

Blue Guide EU редакція **2022/C 247/01** : гармонізовані стандарти **добровільні**;

відсутність/непридатність EN не блокує ринок — виробник/замовник може застосовувати **інші технічні рішення/специфікації**, доводячи відповідність обов’язковим правовим вимогам.

CEN-CENELEC Guide (для закупівельників): термін «technical specification» у закупівлях ширший, ніж у стандартизації; допускаються власні ТЗ, якщо правильно виписані умови еквівалентності.

Включити **Технічні специфікації Замовника** (ТЗ) з параметрами, які раніше були в 32400, але **без посилання на нього**:

- Вимоги до матеріалу (наприклад, **20ГЛ або еквівалент** з вказанням механічних властивостей при 20 °С: межа текучості/міцності, δ , ψ , ударна в'язкість КСУ, твердість), допуски на хімісклад, макро- і мікроструктуру.
- Геометричні та розмірні допуски (таблиці допусків/контрольних розмірів; можна перенести з вашої виробничої бази і чинних загальних стандартів на відливки).
- Неруйнівний контроль: 100 % ВТК + **MT/UT** критичних зон з рівнями приймання (класи індикаторів, карти зон контролю).
- Маркування/трасування відливок, вимоги до термообробки та стабілізації.
- Випробування типові (type tests) і періодичні (periodic): перелік, періодичність, обсяг зразків, місця відбору, критерії приймання.
- Документи, які постачальник подає: протоколи акредитованих лаб, **технічний файл** з аналізом ризиків, маршрут/IOT, сертифікат системи якості (ISO 9001 або галузевий), звіт про кваліфікацію процесу лиття/термообробки.

